

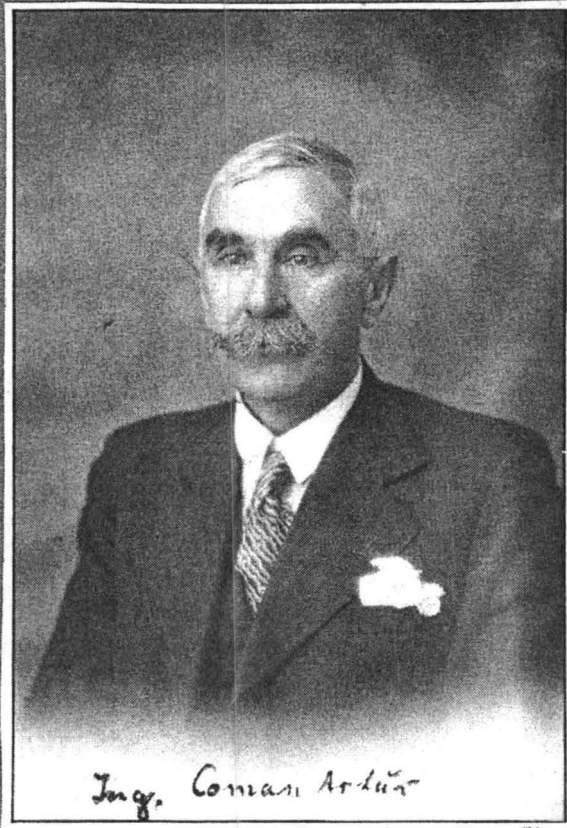
ACTA MUSEI MARAMOROSIENSIS IV

2006

ACTA MVSEI MARAMOROSIENSIS

IV

Fruchter FOTO ATELIER
VIȘEU DE SUS

*Inginerul și savantul botanist
Alexandru Artur Coman
(1881-1972)*

Coperta I-IV: Mihai Dăncuș
Motive fitomorfe "Arborele vieții" detalii de motive de pe
un covor maramureșean din sec. al XIX-lea

Responsabilitatea asupra conținutului textelor publicate revine exclusiv autorilor

Volum editat cu sprijinul financiar al
Universității de Vest "Vasile Goldiș"-Arad,
rector Prof. univ. dr. Aurel Ardelean, prorector: Prof. univ. dr. Gavrilă Ardelean
Muzeul Maramureșului din Sighetu Marmației
și
Asociațiunea pentru Cultura Poporului Român din Maramureș
președinte: Dr. Mihai Dăncuș

Muzeul Maramureșului din Sighetul Marmației
Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" Arad
Asociațiunea pentru Cultura Poporului Român din Maramureș

ACTA MVSEI MARAMOROSIENSIS

IV

*Dedicăm acest număr al publicației noastre
memoriei savantului maramureșean
de notorietate națională și internațională
marele botanist și umanist
Artur Coman*

Volum îngrijit de dr. Mihai Dăncuș

Sighetul Marmației
-2006-

Colegiul de redacție:

Fondator și redactor șef: Dr. Mihai Dăncuș

Redactori: - Ioana Dăncuș
                          - Nicoleta Nemeș

Corectură: - Vasile Timur Chiș

Culegerea computerizată a textelor:

- Mirela Barz
- Nicoleta Nemeș
- Mihail Gerald Manole
- Vasile Timur Chiș

Tipărit la tipografia ASKA GRAFIKA

ISSN: 1583-4476

Adresa:
Muzeul Maramureșului
Str. Piața Libertății nr. 15
345500 Sighetul Marmăției
Tel/fax: +40-262-311521
E-mail: europamuzeukmzero@zifer.ro
www.sintec.ro/muzeusighet

Cuvânt lămuritoriu

Omagiu savantului Alexandru Artemiu Coman

Publicația noastră ACTA MUSEI MARAMOROSIENSIS IV, 2006, o dedicăm memoriei savantului botanist și marelui umanist Artur Alexandru Coman.

Descendent al unei vechi și nobile familii maramureșene cu antecesorii care s-au afirmat în istoria locală și națională, Artur Coman, așa cum reiese cu pregnanță din lucrările publicate în acest volum, a fost un demn urmaș al acestui mare neam și s-a afirmat ca un savant și mare umanist.

În prima parte a volumului publicăm lucrările susținute la simpozionul prilejuit de „**Centenarul nașterii ing. Artur Coman**” desfășurat la muzeul nostru în zilele de 7-8 septembrie 1981. Ne facem o datorie de onoare în a aminti aici că în organizarea acestei prestigioase manifestări, pe lângă Muzeul Maramureșului din Sighetul Marmăției, director Mihai Dăncuș, director adjunct Iosif Béres și Prof. Alexandru Țiplea, care era în conducerea orașului s-au mai implicat Comitetul județean pentru Cultură prin Prof. Ion Nădișan, Direcția silvică și ocoalele silvice din zonă director Dumitru Lupșe și ing. Gheorghe Pânzariu. Am fost onorați de implicarea Academiei Române prin Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii – Filiala Cluj Napoca.

Numele savanților Nicolae Boșcaiu, Traian I. Ștefureac, Alexandru Filipașcu, Emilian Țopa, Ion Rezmeviță, Răzvan Ghivulescu, Viorel Soran, ca să-i pomenim doar pe aceștia printre participanții la simpozionul omagial ca exponenți ai institutelor academice și universitare din Cluj, București, Iași au onorat memoria celui comemorat Ing. Artur Coman și implicit muzeul nostru ca instituție organizatoare. Aceștia s-au alăturat alți cercetători din țară și locali care l-au cunoscut și care au colaborat cu Artur Coman. Disfuncționalități și ambiții subiective au făcut ca lucrările să rămână nepublicate timp de 25 de ani. Cu siguranță că multe dintre cele peste 24 de lucrări prezentate s-au pierdut, printre acestea și lucrarea Domnului Acad. Nicolae Boșcaiu de la Cluj. Cele pe care le publicăm acum în prima parte a volumului au fost salvate și ne-au fost puse la dispoziție de Dl. Prof. Ion Nădișan, președintele Comisiei județene pentru ocrotirea naturii Baia Mare, căruia îi mulțumim și pe această

cale.

Ecourile acestui eveniment au fost favorabile și au impresionat societatea specialiștilor din domeniu, dar și intelectualitatea română în general, manifestarea fiind un exemplu că într-un oraș mic se pot face programe cultural-științifice de prestigiu național.

În partea a doua a volumului publicăm comunicările susținute la simpozionul „**Artur Coman – 125 de ani de la naștere**”, organizat de muzeul nostru în perioada 29-30 septembrie 2006. Remarcăm o prezență mare, peste 20 de lucrări susținute și publicate aici în volum și ca un fapt îmbucurător predominanța tinerilor cercetători, care, iată se afirmă ca o generație promițătoare.

În organizarea și susținerea financiară a simpozionului s-au alăturat muzeului, Comisia de ocrotire a naturii din Baia Mare, Direcția silvică (Director Victor Muntean), Ocolul silvic Mara (director Adrian Danci), și desigur Primăria și Consiliul local Sighetul Marmației. Gratiudinea noastră se îndreaptă și spre Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, care prin Dl. Prof. Gavrilă Ardelean ne-a sprijinit și în susținerea financiară a tipării acestui volum.

Considerăm că publicarea lucrărilor prezentate la cele două simpozioane va contribui esențial la cunoașterea vieții și operei acestui mare savant român din Maramureș – **Ing. Artur Coman**, dar și la o mai bună și profundă cunoaștere a zonei și din această perspectivă. Totodată acest demers va atrage atenția specialiștilor asupra responsabilității lor privitor la integrarea operei lui Artur Coman în marea enciclopedie a științelor și personalităților din România.

Amintim aici că marea operă botanică a lui Artur Coman trebuie așezată la loc de cinste, iar lucrarea monumentală, enciclopedică putem spune, privind flora Maramureșului trebuie scoasă la iveală și publicată. Aceasta și zecile de studii alături de uriașul herbarium cu cele peste 16.000 de planșe stau mărturie despre viața unui Om care s-a dedicat științei, numele lui trebuind să fie înscris în Pantheonul Neamului Românesc.

Dr. Mihai Dăncuș

CUPRINS. SOMMAIRE. CONTENTS. INHALT

Mihai Dăncuș, Omagiu savantului Alexandru Artemiu Coman 7

Cap. I Lucrări susținute la simpozionul prilejuit de „Centenarul nașterii ing. Artur Coman (7-8 septembrie 1981)” desfășurat la Muzeul Maramureșului din Sighetu-Marmației.....11

Traian I. Ștefureac, Opera botanică a inginerului silvic A. Coman (1881 - 1972) 12

Emilian Țopa, Artur Coman (1851-1972). Viața și opera.....20

Ioan Nădișan, Un cercetător maramureșan al florei din Masivul Rodnei Artur Coman.....24

Mircea Antal, Concepția de cercetare și redactare a Florei Maramureșului în viziunea botanistului ARTUR COMAN.....29

Laurian Bârlea, Specii noi pentru Maramureș aflate în Ierbarul "A. Coman".....34

Traian I Ștefureac, Briofite de rară, valoare științifică – monumente ale naturii – din rezervațiile maramureșene.....38

I. Resmeviță, Considerațiuni asupra caracterului florei și al vegetației Maramureșului.....46

Răzvan Givulescu, Succesiuni silvestre în Muntele Igniș Maramureș.....52

Viorel Soran, Rolul hidrologic al jnepenișurilor în etajul montan din Maramureș.....56

Ștefan Hornung, Contribuții la studiul carenței în calciu și magneziu a pajiștilor subalpine și alpine din județul Maramureș.....62

Vasile Bologa, Toponime etnobotanice maramureșene.....74

Mihai Dăncuș, Ing. Artur Coman - in memoriam - 83

Cap. II Lucrări susținute la simpozionul “Artur Coman – 125 de ani de la naștere”, organizat de Muzeul Maramureșului în perioada 29-30 septembrie 2006.....89

Dan Munteanu, Stimați participanți la simpozionul omagial Artur Coman	90
Gavril Ardelean, Cercetări biologice în Maramureș – drept omagiu lui A Coman	93
Gheorghe Pânzariu, Silviculorul Artur Coman	96
Béres Iosif, Amintiri personale despre ing. A. Coman	100
Nistor I. Bud, Contribuții la flora Maramureșului	104
Chiș V. Timur, Mihail-G. Manole, Artur Coman, custode onorific al Rezervației Pietrosu Rodnei	111
Ioan Nădișan, Secvențe din corespondența lui Artur Coman	118
Mihai Dăncuș, Ing. Artur Coman, urmaș al unui mare neam de nobili români cu implicații în istoria și istoriografia Maramureșului	124
Pop Oana, Pop Maria, Plante descoperite de Artur Coman care au valoare medicinală și tinctorială	141
Claudiu Iușan, Management participativ – metodă de conservare a biodiversității în Parcul Național Munții Rodnei (Rezervație a Biosferei)	151
Marta Beres, Date privind lumea plantelor și a macromicetelor din “Pădurea Crăiasca” (Maramureș)	161
Ghizela Veronica, „Herbarul Alexandru Borza”, din colecțiile Muzeului de Istorie Naturală Sibiu	181
Gheorghe Petrovan, Rezervația naturală de gorun de Ronișoara	189
Monica Marian, Aspecte de vegetație ale unor pajiști din platoul Munților Oaș-Gutâi	192
Oana Mare Roșca, Lucia Mihalescu, Monica Marian, Influența metalelor grele asupra calității apei și asupra macronevertebratelor bentice ale râului Săsar	206
Mureșan Alexandru, Mureșan Ramona-Elena, Terasse fluviale din cadrul bazinului hidrografic Frumușeaua (Munții Maramureșului)	214
Mureșan Alexandru, Istvan Dumitru, Pop Ioan, Ghețari nivali temporari din masivul Pop Ivan (Munții Maramureșului)	221
Ștefan Vasile Béres, Arii protejate și importanța biodiversității din Maramureș	229
Petre Bacea, Olimpiu Chișiu, Identificarea sortimentelor calitative la inventarierea masei lemnoase pe picior	240
Lucia Mihalescu, Oana Mare Roșca, Monica Marian, Complexul măsurilor de protecție a mărului cultivat în zona Baia Mare împotriva bolilor micotice	251
Adina Danci, Ecoturism în Dosul Gutâiului	256
Adrian Danci, Rezervația Pădurea Crăiasca	261